

De transformatie van de jeugdzorg is een urgente opgave. Om het stelsel toekomstbestendig te maken is de afgelopen 1,5 jaar gewerkt aan een 'lokaal akkoord jeugdbeleid'. De commissie SaZa heeft in een aantal bijeenkomsten bouwstenen geformuleerd voor de kaders van dit akkoord. Het college heeft de ambitie om een 'sociale transitie' op gang te brengen. Dit gebeurt via een programmatische aanpak. Voorgesteld wordt om het proces Lokaal Akkoord en het programma Sociale Transitie in elkaar te vlechten. Hieronder is beschreven hoe de doelstellingen en opbrengsten van het proces lokaal akkoord zijn vertaald in het programma. De hoofdlijnen van het programma staan beschreven in bijlage 3 van agendapunt 16 van de raadsvergadering van 20 april 2023 ('Meedoen aan de samenleving/ de sociale transitie'). Voor de uitvoering van het programma geldt het voorbehoud van voldoende middelen.

- Bedoeling: een houdbaar stelsel d.m.v. een goed samenspel.
- Leidende principes: procesregie, cocreatie, werken vanuit de bedoeling, experimenteren.

- Bedoeling: een beweging op gang brengen richting 'it takes a village to raise a child'. Deze beweging is de basis voor een toekomstbestendig selsel van zorg en ondersteuning.
- Programmatische aanpak, met elementen van procesregie.
- Experimenten (diverse proeftuinen en aanjagers).
- Leidende principes: werken vanuit de bedoeling, cocreatie.

- Proces van cocreatie met partners, met als onderdelen:
 - vlieghoogte (o.a. normaliseren);
 - kaderstelling;
 - cocreatie;
 - afsluiten akkoord.
- Uitgangspunt: de raad betrokken bij elke fase van het proces.

- Het programmaplan moet nog worden uitgewerkt, maar:
 - de kennis die de raad heeft opgedaan tijdens de fase van vlieghoogte blijft relevant (en normaliseren heeft een prominente plek in programma);
 - het programma kent verschillende elementen die in cocreatie met maatschappelijke partners worden vormgegeven;
 - de raad zal betrokken worden bij de kaderstelling voor verschillende maatregelen uit het programma, zoals de proeftuinen en de onderzoeken .

De centrale waarden van het jeugdbeleid zijn:

- zelfredzaamheid;
- gezondheid;
- veiligheid;
- bestaanszekerheid.

- De beoogde beweging van het programma wordt met voorrang aangejaagd binnen de inhoudelijke thema's: zelfredzaamheid, gezondheid, veiligheid en bestaanszekerheid.
- Op deze thema's worden in cocreatie met het veld plannen gemaakt.

- Zelfredzaamheid is "met zo min mogelijk hulp van de overheid mee kunnen doen in de samenleving".
- We geven prioriteit aan de vaardigheden die nodig zijn om zelf in een inkomen te kunnen voorzien (thema's: thuiszitters en startkwalificatie).

- Vergroten zelfredzaamheid is een van de strategische doelstellingen in het programma.
- Dit is vertaald in de volgende maatschappelijke effecten:
 - minder thuiszitters;
 - minder voortijdig schoolverlaters.
- Om dit te bereiken wordt in cocreatie met maatschappelijke partners een plan opgesteld.

- We kiezen voor de benadering van positieve gezondheid (waarin het omgaan met tegenslag en eigen regie centraal staan).
- We sturen op de beschikbaarheid van betrouwbare informatie, van experts die ondersteunen bij het 'goede gesprek'.
- We ondersteunen inwoners bij het realiseren van hun eigen keuzes door te zorgen voor voldoende voorzieningen en een gezonde omgeving (nader af te bakenen).
- We zijn tevreden als gezinnen meer balans ervaren tussen draagkracht en draaglast en weten wat gezonde keuzes zijn.

- Versterken van de veerkracht van jeugdigen en meer balans in gezinnen zijn strategische doelen in het programma.
- We werken aan gezondheid via de volgende inspanningen:
 - (toegroeien naar) schoolmaatschappelijk werk op elke school. Deze professionals kunnen ondersteunen bij het goede gesprek' en betrouwbare informatie verstrekken;
 - lokale aanpak mentale weerbaarheid jongeren (samen met scholen);
 - implementatie OKO ('IJslands model');
 - proeftuinen school als leer-, leef- en zorggemeenschap, pedagogische partnerschap en normaliseren;
 - onderzoek naar de balans tussen draagkracht en draaglast in gezinnen en op basis daarvan een plan (in cocreatie).

DOELSTELLING EN OPBRENGSTEN LOKAAL AKKOORD

VEILIGHEID (10 DECEMBER '22)

- We erkennen dat veiligheid een divers en subjectief begrip is, dat het werken aan veiligheid complex en intens is en dat vertrouwen in de professional cruciaal is.
- Daarom:
 - houden we bewust, maar actief afstand van het werk van de professional;
 - verwachten we van onze partner dat ze niet wegstijgen bij onveiligheid;
 - zorgen we voor adequate facilitering van van de professional en monitoren we niet op kpi's, maar op het proces.

VERTALING IN PROGRAMMA

- De rol van de raad ten aanzien van veiligheid kan bij de uitvoering van het programma op dezelfde manier vormgegeven worden.
- Er zijn in het programma geen KPI's rond veiligheid benoemd. Het monitoren van de wijze waarop we veiligheid waarborgen vindt plaats in de leergemeenschap met partner en jeugdigen.
- We implementeren het Toekomstscenario Jeugdbescherming (wettelijke taak), waarmee we nu al in een proeftuin. experimenteren. In het Toekomstscenario werken professionals verschillende partijen op een betere manier samen aan het waarborgen van de veiligheid van kinderen.

BESTAANSZEKERHEID

Bestaanszekerheid is wel benoemd als prioritaire waarde binnen het jeugdbeleid, maar is in het proces van het lokaal akkoord nog niet verder uitgewerkt.

- Bestaanszekerheid gezinnen is een van de strategische doelen in het programma.
- We voeren een onderzoek uit naar de bestaanszekerheid van gezinnen. We maken samen met partners een plan om de bestaanszekerheid van gezinnen te versterken.
- We bewaken de integraliteit met de maatregelen vanuit het thema bestaanszekerheid vanuit de Raadsagenda.

LESSONS LEARNED

- De gekozen aanpak was op hoofdlijnen goed en waardevol (zie het verslag van de evaluatie door de commissie SaZa op 13 april 2023). Het was echter ook een zeer tijdrovend proces. De urgentie van de transformatie vraag om meer snelheid.
- De afwegingen ten aanzien van het jeugdbeleid dienen gemaakt te worden in de bredere context van haalbaarheid, betaalbaarheid, sturing en samenhang met andere beleidsterreinen. Een zelfstandig proces 'lokaal akkoord' dat los staat van de programmatische uitwerking van het hoofdlijnenakkoord belemmert deze integrale afweging.
- De bedoeling van het lokaal akkoord vertoont grote overlap met de bedoeling van het programma De Sociale Transitie. Beiden beogen het samenspel tussen actoren te verbeteren om zo het stelsel toekomstbestendig te maken (zie hierboven onder 'bestuursopdracht') .

HOE VERDER

- De raad wordt voorgesteld om de doelen van de bestuursopdracht inhoud te geven via het programma De Sociale Transitie.
- De raad wordt via het MJP gevraagd te besluiten over de financiering van de uitvoering van de programma's.
- De contouren van het programma worden rond de zomer van 2023 uitgewerkt in een programmaplan.